

Samlad riskbild med internkontrollplan 2026

Kretslopp och vattennämnden

Innehållsförteckning

1	Beskrivning av gemensamma begrepp	3
2	Samlad riskbild.....	4
2.1	Riskområde: Styra, leda och följa upp.....	4
2.1.1	Risk: Risk för oegentligheter genom jäv, mutor, otillbörlig påverkan eller osund konkurrens	4
2.2	Riskområde: Grunduppdrag.....	4
2.2.1	Risk: Risk för ekonomiska osäkerheter kopplat till nya uppdrag/nya entreprenader inom avfall	4
2.2.2	Risk: Risk kopplad till hög långsiktig investeringstakt inom VA	5
2.3	Riskområde: Stödprocesser - rätt förutsättningar för genomförande	6
2.3.1	Risk: Risk för brister i efterlevnad av Cybersäkerhetslagen (GDPR inkluderat).....	6
2.4	Riskområde: Arbetsmiljö	7
2.4.1	Risk: Risk för att inte uppfylla arbetsmiljöansvaret som byggherre – risk för brister i samlad organisation, i ledning och styrning samt risk för brister i följsamheten gentemot rutiner och anvisningar inom området arbetsmiljö	7
3	Internkontrollplan.....	8
3.1	Riskområde: Styra, leda och följa upp.....	8
3.1.1	Risk: Risk för oegentligheter genom jäv, mutor, otillbörlig påverkan eller osund konkurrens	8
3.2	Riskområde: Stödprocesser - rätt förutsättningar för genomförande	8
3.2.1	Risk: Risk för brister i efterlevnad av Cybersäkerhetslagen (GDPR inkluderat).....	8
3.3	Riskområde: Arbetsmiljö	9
3.3.1	Risk: Risk för att inte uppfylla arbetsmiljöansvaret som byggherre – risk för brister i samlad organisation, i ledning och styrning samt risk för brister i följsamheten gentemot rutiner och anvisningar inom området arbetsmiljö	9
4	Verksamhetsrisker	11

1 Beskrivning av gemensamma begrepp

Riskområden

"Tillsammans med identifieringen av verksamhetens mål/uppdrag/skyldigheter utgör riskområdena ramen för riskhanteringen."

Hantera/Acceptera risk

Kontrollaktiviteter kan enbart skapas till identifierade risker med vald status: HANTERA.

Risker med vald status: ACCEPTERA kan även väljas Till Samlad riskbild

Till Samlad riskbild

"Det är varken lämpligt eller önskvärt att lyfta samtliga identifierade risker inom respektive riskområden till nämnd/bolagsstyrelse. En värdering och prioritering behöver göras och ställas samman till en samlad riskbild. Syftet med den samlade riskbilden är att ge en bild över verksamhetens mest väsentliga risker utifrån ett nämnd/bolagsstyrelseperspektiv."

"Bedömningen av vad som är mest väsentligt måste alltid göras med utgångspunkt i uppdrag, skyldigheter och mål för verksamheten."

Internkontrollplan

"Underlaget till den interna kontrollplanen bygger på den samlade riskbilden. Ett antal riskområden/processer (nämnd/styrelse väljer själv omfattning) som lyfts i den samlade riskbilden väljs ut för granskning/kontroll för att verifiera att redan införda åtgärder har fått avsedd effekt."

"Syftet är att ta reda på om den interna kontrollen i verksamheten fungerar på ett tillfredsställande sätt men även att kunna ifrågasätta befintliga åtgärder och vid behov komma med förbättringsförslag (nya åtgärder)."

2 Samlad riskbild

Riskens totala värde visas enligt följande risknivåer och färger:

2.1 Riskområde: Styra, leda och följa upp

2.1.1 Risk: Risk för oegentligheter genom jäv, mutor, otillbörlig påverkan eller osund konkurrens

Riskenivå

 6. Mellan

Riskbeskrivning

Risk för bristande kunskap om eller respekt för lagstiftning och styrande dokument. Risk att förvaltningen brister i att arbeta förebyggande mot oegentligheter då ansvarsfördelning saknas. Risk för missbruk av förtroendeställning eller annat oetiskt beteende. Mutor eller andra påverkansförsök. Omfattar också oegentligheter i entreprenader och andra arbetsmiljörisker. Risk för mutor i samband med upphandlingar av konsulter osv

Konsekvensbeskrivning

Bristande kunskap eller respekt för policy mot mutor och jäv eller utnyttjande av beroendeställning kan leda till oegentligheter som kan orsaka förvaltningen ekonomisk skada. Avsaknad av förutsättningar för att hantera oegentligheter, och därmed också risken för förtroendeskada. Förtroendeskadligt även vid små belopp.

Existerande kontrollaktiviteter

Utbildning vid nyanställning
Ekonomiavdelningen kontrollerar specifika konton regelbundet
Styrande dokument om jäv, bisyssla, inköp och upphandling mm

Åtgärd	Beskrivning
Genomför kunskapshöjande insatser inom området	Arbeta för att höja kunskapen inom avdelning, verksamhetsområde eller enhet genom exempelvis utbildning eller andra kunskapshöjande insatser

2.2 Riskområde: Grunduppdrag

2.2.1 Risk: Risk för ekonomiska osäkerheter kopplat till nya uppdrag/nya entreprenader inom avfall

Riskenivå

 12. Hög

Riskbeskrivning

Risk att ekonomiska förutsättningar är svårbedömda i om nya entreprenader med osäker kostnad och ersättning (förpackningar, fiskeredskap)

Risk att de många osäkerheterna gör att budgetering, taxa mm är svårberäknat.

Konsekvensbeskrivning

Ökade och oförutsedda kostnader. Svårt att ställa rätt prognos. Förtroendet för verksamheten påverkas negativt.

Existerande kontrollaktiviteter

Ekonomistyrningen i staden: följa ekonomiskt utfall/prognos tar fram åtgärder utifrån det.

Följer omvärldsfaktorer - utvecklingen i lagstiftning, jobbar för full ersättning för förpackningsinsamlingen, följer kostnadspåverkande och intäktpåverkande omvärldsfaktorer såsom råvarupriser, utsläppsrätter, energipriser mm.

2.2.2 Risk: Risk kopplad till hög långsiktig investeringstakt inom VA

Riskenivå

■ 8. Mellan

Riskbeskrivning

Behoven av både ny- och reinvesteringar i VA-anläggningen är stora. I nuläget är intäktsbehovet och därmed taxan lågt i förhållande till värdet och nyttan av VA-anläggningen som helhet, som en konsekvens av att en del utbyggnationer tidigare finansierats av skattemedel, och att förnyelse direktavskrevs fram till 2017. De investeringar som nu ligger i plan innebär mycket hög upplåning och att kapitalkostnaderna ökar kraftigt både i absoluta belopp och som andel av intäktsbehoven. Effekten kvarstår under mycket lång tid, då vi tillämpar avskrivningstider på upp till 80 år. Exempel på risker är:

- Inlåningseffekt om kapitalkostnaderna utgör huvuddelen av intäktsboven
- Svängningar i räntesats
- Framtida förslag till taxeökning godkänns inte
- Situationen tvingar fram hårda och/eller akuta prioriteringar i investeringsverksamheten, som gör att viktiga åtgärder inte blir genomförda
- Risk att det som är mycket viktigt men inte uppenbart bråttom prioriteras bort

Sätt att minska riskerna kan vara:

Minska lånebehovet genom att

- fondera
- inom ramen för god redovisningssed; drift istället för investering i möjligaste mån
- kostnadsmedvetenhet genom hela projektprocessen

Överväg att sänka målnivåer t ex avseende servicegrad

Ta vara på potentialen i minskad dricksvattenanvändning (behov av investeringar kan minska och/eller senareläggas)

Konsekvensbeskrivning

Konsekvenserna är begränsade i nuläget men blir mer och mer allvarliga kommande år/decennier

Försämrade långsiktig hållbarhet (ekonomisk och miljömässig)

Negativ påverkan på miljö- och klimat om åtgärder prioriteras bort

Förmåga att genomföra grunduppdraget försämras om förnyelse prioriteras bort

Vid plötslig ökning av räntesatsen kan verksamheten tvingas till extrema akuta besparingar med fördyringar och kraftigt försämrad måluppfyllelse som konsekvens
Minskat handlingsutrymme för kommande generationer

Åtgärd	Beskrivning
Identifiera och värdera tänkbara alternativ	Exempelvis: - fondera - inom ramen för god redovisningssed; drift istället för investering i möjligaste mån - kostnadsmedvetenhet genom hela projektprocessen - överväg att sänka målnivåer t ex avseende servicegrad - ta vara på potentialen i minskad dricksvattenanvändning (behov av investeringar kan minska och/eller senareläggas)

2.3 Riskområde: Stödprocesser - rätt förutsättningar för genomförande

2.3.1 Risk: Risk för brister i efterlevnad av Cybersäkerhetslagen (GDPR inkluderat)

Riskenivå

■ 12. Hög

Riskbeskrivning

Ökad sårbarhet för cyberangrepp mot våra egna verksamhetssystem.

Konsekvensbeskrivning

Orsaka stora skador både på organisation och samhälle. Rättsliga och ekonomiska sanktioner utifrån både Cybersäkerhetslagen och GDPR.

Intern kommentar/Notering

1. Framtagande av riktlinje för informationsklassning och riskanalys inkluderat personuppgiftshantering. 2. Implementera systemstöd för informationssäkerhet och GDPR (i-facts). 3. Ta fram riktlinje för skyddsåtgärder kopplat till säkerhetsklasser. 4. Utbildning av ledning och övriga i organisationen. 5. Analys och kravställning mot leverantörskedjan. 6. Rutin för incidentrapportering. 7. Plan för återhämtning efter angrepp.

Åtgärder
Framtagande av riktlinje för informationsklassning och riskanalys inkluderat personuppgiftshantering
Implementera systemstöd för informationssäkerhet och GDPR (i-facts)
Ta fram riktlinje för skyddsåtgärder kopplat till säkerhetsklasser

Åtgärder
Utbildning av ledning och övriga i organisationen
Analys och kravställning mot leverantörskedjan
Rutin för incidentrapportering
Plan för återhämtning efter angrepp

2.4 Riskområde: Arbetsmiljö

2.4.1 Risk: Risk för att inte uppfylla arbetsmiljöansvaret som byggherre – risk för brister i samlad organisation, i ledning och styrning samt risk för brister i följsamheten gentemot rutiner och anvisningar inom området arbetsmiljö

Riskenivå

 12. Hög

Riskbeskrivning

Risk för att förvaltningen inte uppfyller arbetsmiljökraven som byggherre och att rutiner och krav inte efterlevs

Risk för brister i samlad organisation, i ledning och styrning samt brister i följsamheten mot rutiner och anvisningar inom området arbetsmiljö

Konsekvensbeskrivning

Risk för att inte upprätthålla kraven som byggherre och i förlängningen risk för liv och hälsa.

Existerande kontrollaktiviteter

Internrevision genom stickprov i våra investeringsprojekt enligt internrevisionsplan.

Åtgärder
Ta fram ett tydligt system för ledning och styrning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och se över organisation och roller för stöd i och systematisk uppföljning av arbetet
Uppdatera och komplettera mallar och manualer för projekt- och byggledare
Förtydliga ansvars- och uppgiftsfördelning mellan projekt- och byggledare
Utveckla uppföljning av BasP - arbetet och översyn av hur värdering sker av kompetens och kvalifikationer för BasP och BasU

3 Internkontrollplan

Riskens totala värde visas enligt följande risknivåer och färger:

3.1 Riskområde: Styra, leda och följa upp

3.1.1 Risk: Risk för oegentligheter genom jäv, mutor, otillbörlig påverkan eller osund konkurrens

Risiknivå

 6. Mellan

Riskbeskrivning

Risk för bristande kunskap om eller respekt för lagstiftning och styrande dokument. Risk att förvaltningen brister i att arbeta förebyggande mot oegentligheter då ansvarsfördelning saknas. Risk för missbruk av förtroendeställning eller annat oetiskt beteende. Mutor eller andra påverkansförsök. Omfattar också oegentligheter i entreprenader och andra arbetsmiljörisker. Risk för mutor i samband med upphandlingar av konsulter osv

Konsekvensbeskrivning

Bristande kunskap eller respekt för policy mot mutor och jäv eller utnyttjande av beroendeställning kan leda till oegentligheter som kan orsaka förvaltningen ekonomisk skada. Avsaknad av förutsättningar för att hantera oegentligheter, och därmed också risken för förtroendeskada. Förtroendeskadligt även vid små belopp.

Existerande kontrollaktiviteter

Utbildning vid nyanställning
Ekonomiavdelningen kontrollerar specifika konton regelbundet
Styrande dokument om jäv, bisyssla, inköp och upphandling mm

Kontrollaktivitet	Beskrivning
Genomför kontroll av framtagna åtgärder	Kontrollera åtgärder och eventuella kontrollaktiviteter på förvaltningen

3.2 Riskområde: Stödprocesser - rätt förutsättningar för genomförande

3.2.1 Risk: Risk för brister i efterlevnad av Cybersäkerhetslagen (GDPR inkluderat)

Risiknivå

 12. Hög

Riskbeskrivning

Ökad sårbarhet för cyberangrepp mot våra egna verksamhetssystem.

Konsekvensbeskrivning

Orsaka stora skador både på organisation och samhälle. Rättsliga och ekonomiska sanktioner utifrån både Cybersäkerhetslagen och GDPR.

Intern kommentar/Notering

1. Framtagande av riktlinje för informationsklassning och riskanalys inkluderat personuppgiftshantering. 2. Implementera systemstöd för informationssäkerhet och GDPR (i-facts). 3. Ta fram riktlinje för skyddsåtgärder kopplat till säkerhetsklasser. 4. Utbildning av ledning och övriga i organisationen. 5. Analys och kravställning mot leverantörskedjan. 6. Rutin för incidentrapportering. 7. Plan för återhämtning efter angrepp.

Kontrollaktivitet	Beskrivning
Genomför kontroll av framtagna åtgärder i samlad riskbild tillhörande risken	Kontrollera åtgärder

3.3 Riskområde: Arbetsmiljö

3.3.1 Risk: Risk för att inte uppfylla arbetsmiljöansvaret som byggherre – risk för brister i samlad organisation, i ledning och styrning samt risk för brister i följsamheten gentemot rutiner och anvisningar inom området arbetsmiljö

Riskenivå

 12. Hög

Riskbeskrivning

Risk för att förvaltningen inte uppfyller arbetsmiljökraven som byggherre och att rutiner och krav inte efterlevs

Risk för brister i samlad organisation, i ledning och styrning samt brister i följsamheten mot rutiner och anvisningar inom området arbetsmiljö

Konsekvensbeskrivning

Risk för att inte upprätthålla kraven som byggherre och i förlängningen risk för liv och hälsa.

Existerande kontrollaktiviteter

Internrevision genom stickprov i våra investeringsprojekt enligt internrevisionsplan.

Kontrollaktiviteter	Beskrivning
Genomför kontroll av stickprov och att det tagits utifrån framtagna internrevisionsplan för investeringsprojekt	Säkerställ att stickprov tagits och vad dessa genererat. Har relevanta åtgärder vidtagits alternativt finns plan för omhändertagande?

Kontrollaktiviteter	Beskrivning
Genomför kontroll av ansvariga avdelningars arbete	Kontrollera åtgärder och eventuella kontrollaktiviteter

4 Verksamhetsrisker

Kretslopp och vatten har flertalet verksamhetsrisker som inkluderats i ärendet samlad riskbild med internkontrollplan 2026. Dessa utgör risker på lång sikt och är av både ekonomisk, ekologisk och social karaktär. Vid framtagandet av förvaltningens långsiktiga verksamhetsplaner genomfördes riskanalyser, vilka hanteras via de åtgärder och indikatorer som hör till målen i planerna (2024-02-08 § 32 och 2024-03-12 § 55–56). Förvaltningens långsiktiga verksamhetsplaner för vatten, avlopp och avfall följs upp årligen i sin helhet. De identifierade verksamhetsriskerna i respektive långsiktig verksamhetsplan står angivna nedan.

För dricksvattenförsörjning är de identifierade riskerna:

- Risk för större avbrott i dricksvattenförsörjningen/leveranssäkerhet
- Risk för vattenburen smitta
- Risk att förvaltningen saknar förmåga/resurser att vidmakthålla anläggningarna

För avloppsavledning är de identifierade riskerna:

- Risk för extremt väder, som leder till ökad bräddning, nödavledning och översvämningar
- Risk för driftstörningar på det kritiska avloppsledningsnätet och pumpstationer som leder till miljöstörning, källaröversvämningar till exempel vid el-bortfall
- Risk för allvarlig driftstörning på Ryaverket, som leder till påverkan på recipient, miljö och hälsa
- Risk för brister i kontinuitets- och krisberedskapsarbetet
- Risk att förvaltningen saknar förmåga/resurser att vidmakthålla anläggningarna

För avfallshantering är de identifierade riskerna:

- Risk för cyberattacker, påverkar verksamhetens möjlighet både vad gäller insamling och debitering
- Risk för höga vattennivåer, översvämningar eller annan förstörelse och störning i infrastruktur, som påverkar renhållningens uppdrag som är beroende av framkomlighet på gator och i bebyggelse. Flera av renhållningens behandlingsanläggningar ligger intill större vattendrag och måste säkras mot extrema väderförhållanden. Höga vattennivåer riskerar även att drabba avfallsutrymmen och boendes kärl som i regel står i marknivå, samt medföra att vatten tar sig in i markbehållare och sopsugssystem som är nedsänkta. Extrem nederbörd leder även till ökade lakvattenmängder från nedlagda deponier
- Risk för illegal avfallshantering